

De voortdurende discussie over de praktijk van regionale crisisbeheersing

In februari 2010 is het basisboek *Regionale Crisisbeheersing* door het NIFV uitgebracht met als doel de praktijk van regionale crisisbeheersing te beschrijven. Het boek heeft nadrukkelijk als doelgroep nieuwe functionarissen die tijdens een crisis in de regionale crisisorganisatie moeten functioneren.

In het *Magazine Nationale Veiligheid en Crisisbeheersing* van mei/juni 2010 is een recensie verschenen over het boek door twee medewerkers van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), namelijk Simon van der Doorn, Inspectie Openbare Orde en Veiligheid, en Donna Landa van het programma Nationale Veiligheid Regionaal op Orde bij de directie Nationale Veiligheid.

Een kern van de recensie is dat de recensenten van mening zijn dat aspecten van het boek niet de praktijk van crisisbeheersing beschrijven maar slechts de gedachten van de auteurs.

'Iedereen heeft natuurlijk recht op zijn eigen mening, maar niet iedereen heeft recht op zijn eigen werkelijkheid'. Het basisboek beschrijft daarom alleen de feiten die afkomstig zijn uit vele evaluaties van grootschalige incidenten. Dat die feiten soms niet met rijksbeleid overeenkomen, kan niet als kritiek op het boek worden gezien, maar legt alleen maar weer bloot hoe belangrijk het is dat de werkelijkheid leidend is voor beleid en niet andersom.

Daarom besteden de auteurs van het boek hieronder aandacht aan enkele misvattingen die uit de recensie blijken.

Evaluaties van grootschalige incidenten laten zien dat in de eerste uren van een acute ramp de hulpverleningsdiensten primair monodisciplinair opereren, op basis van eigen bevindingen. In de eerste fase van het incident ligt de focus op de hulpverlening aan slachtoffers, het blussen van branden en het herstel van de openbare orde. De monodisciplinaire commandolijnen worden daarmee zwaar belast. In het veld heeft men dan ook onvoldoende tijd om te komen tot een eenduidig afgestemd beeld van de situatie. Het zal duidelijk zijn dat informatie die er nog niet is, ook niet beschikbaar gesteld kan worden aan een ROT en beleidsteam, ook niet via netcentrische informatievoorziening.

Ook blijkt uit de evaluaties van grootschalige incidenten dat tijdens een crisis er sprake is van operationele zuigkracht. Dat wil zeggen dat bestuurders in een beleidsteam zich óók bezighouden met operationele zaken. Dit in tegenstelling tot de beoogde taak van het beleidsteam en de wijze waarop leden van het beleidsteam doorgaans worden opgeleid en beoefend. Zij zouden zich in theorie

slechts bezig moeten houden met het nemen van strategische besluiten. In het basisboek worden verschillende redenen genoemd, die gebaseerd zijn op de werking in de praktijk, waarom operationele zuigkracht voorkomt. Zo leert de praktijk bijvoorbeeld dat het voor bestuurders moeilijk is om in een beleidsteam de focus te houden op strategische besluiten, als er maar weinig strategische besluiten genomen hoeven te worden.

Een ander punt dat naar voren wordt gebracht is de gehanteerde definitie van een regionale crisis. Er is bewust voor gekozen om niet aan te sluiten bij de definitie zoals die staat verwoord in de Wet veiligheidsregio's of het *Nationaal Handboek Crisisbesluitvorming*. Beide definities gaan namelijk uit van crises met een nationaal effect. De definitie in het basisboek sluit daarentegen wel aan bij de definitie uit de publicatie *Nationale Crisisbeheersing beschreven* van het Ministerie van BZK (2007). In deze definitie wordt in analogie met de definitie van een ramp de lokale/regionale verantwoordelijkheid benoemd bij een crisis. Voor professionals in de regionale crisisorganisatie is het belangrijk te beseffen dat een burgemeester of voorzitter veiligheidsregio niet over alle crises gaat, maar alleen over 'gebeurtenissen op het terrein van de openbare orde en/of de fysieke veiligheid binnen een veiligheidsregio waarbij een gecoördineerde inzet van diensten en organisaties van verschillende disciplines is vereist om de dreiging weg te nemen of de schadelijke gevolgen te beperken'. Deze definitie maakt duidelijk waar de burgemeester of de voorzitter veiligheidsregio over gaan.

Geen misverstand overigens, de recensenten zijn soms ook enthousiast over onderdelen van het basisboek. Zo vinden zij dat het basisboek overzichtelijk is en thematisch weergeeft hoe de (regionale) crisisbeheersing is opgebouwd. Zij vinden het basisboek vernieuwend omdat per onderwerp de gevolgen van de Wet veiligheidsregio's voor de rol, positie en samenstelling van crisisteams is aangegeven. Deze vertaling van de nieuwe wetgeving vinden ze een pluspunt en nuttig.

Ira Helsloot
Sjan Martens
Astrid Scholtens